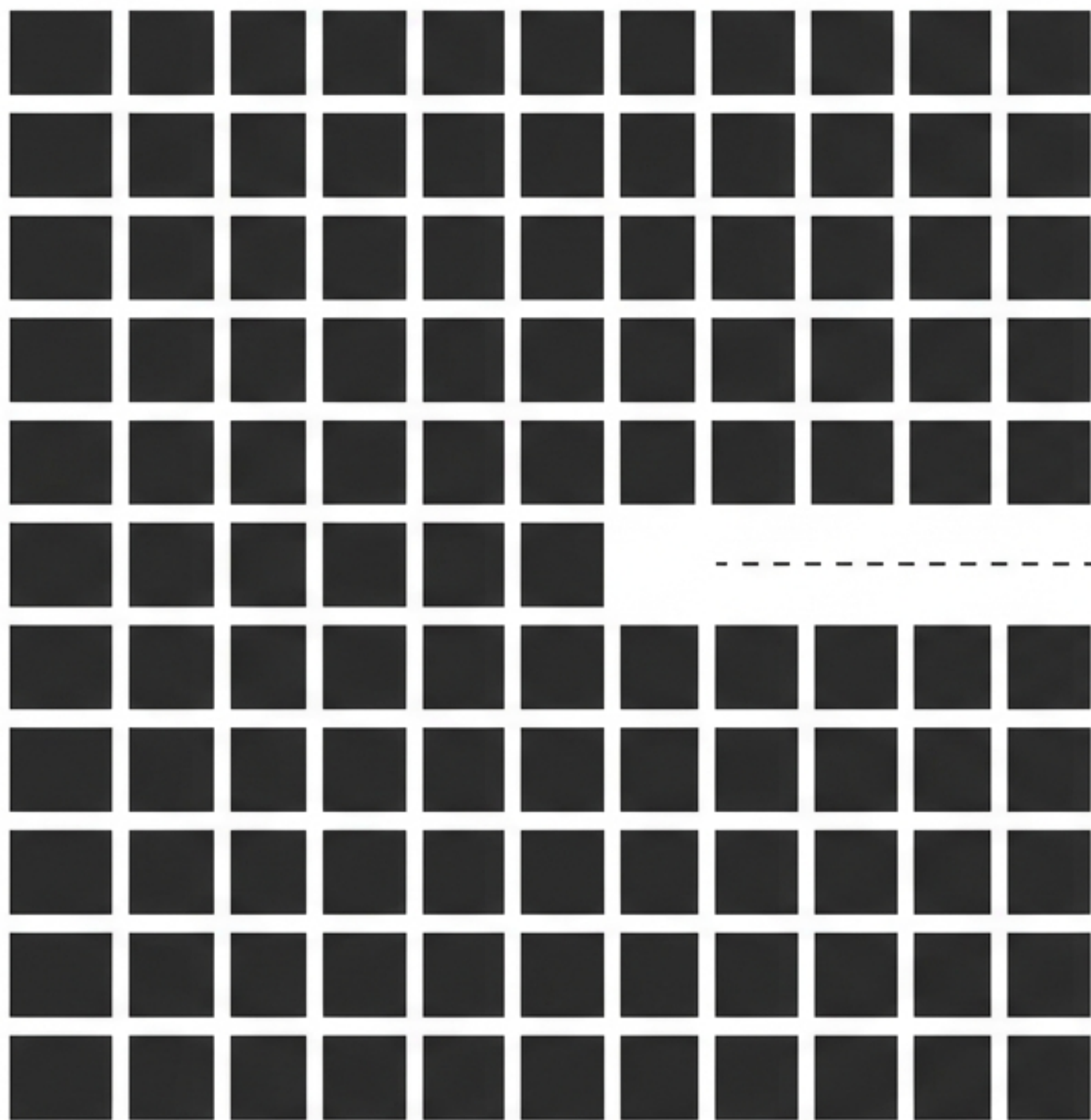

Kas išmokyklins pačius ugdytojus?

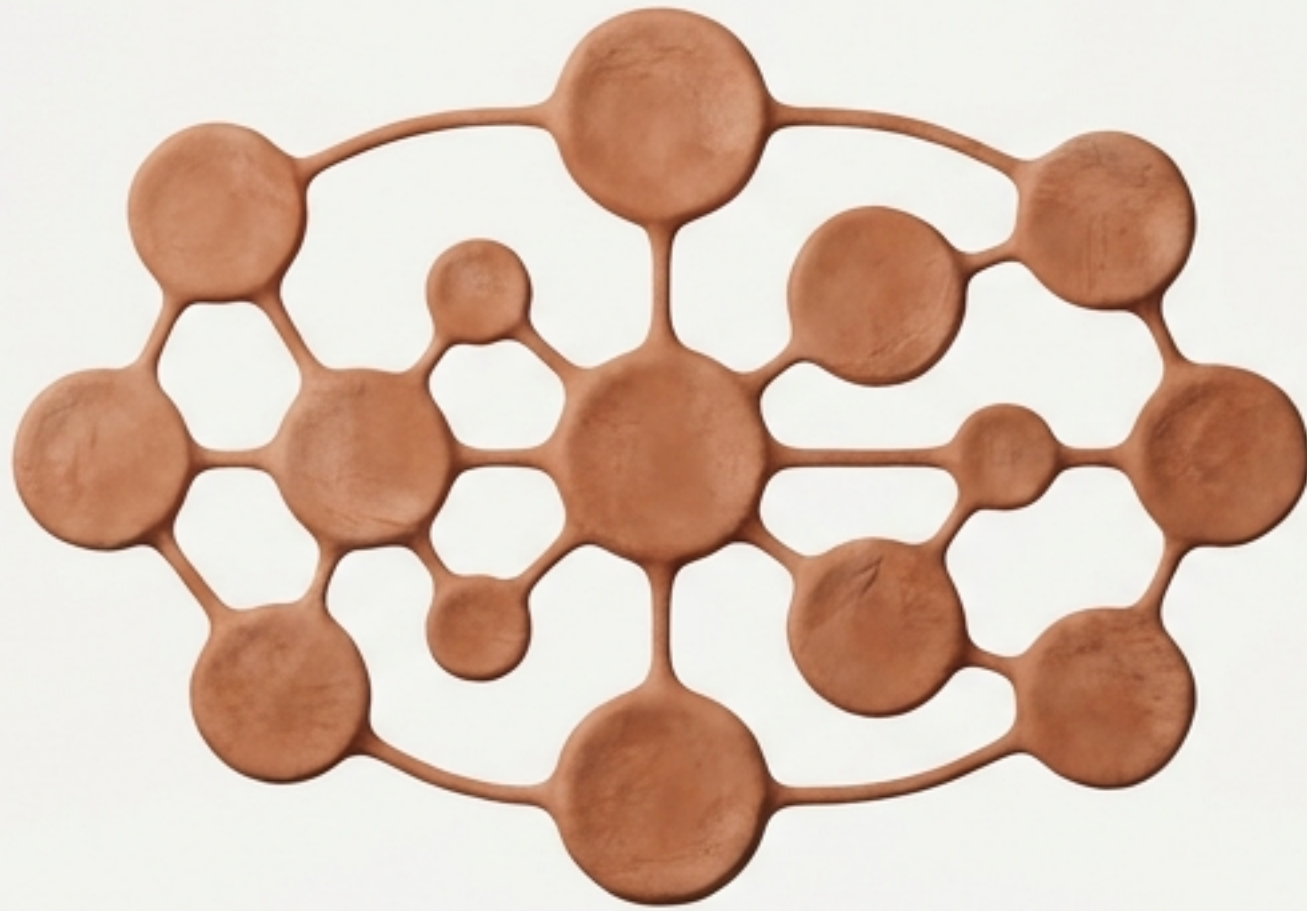
Ugdymo, paklusnumo ir laisvės
posthierarchinė analizė.

Vizualinis manifestas 2026

Švietimo pažadas ir institucinė tikrovė prasilenkia.

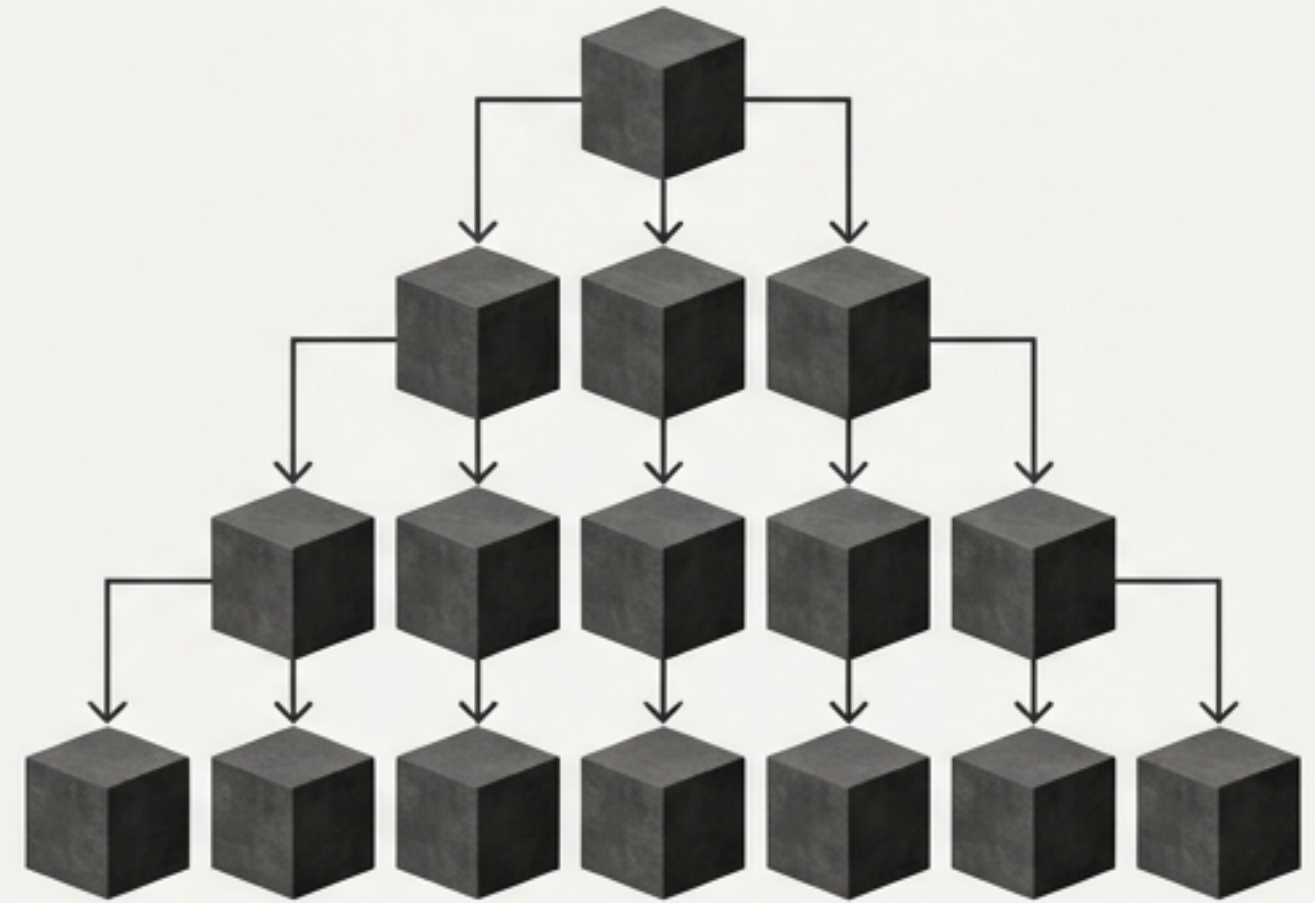
Apšvieta (Pažadas)

Žinių perdavimas turėtų ugdyti savarankiškumą.

Tikslas – gebėjimas pažinti, veikti atsakingai ir kurti bendrą gyvenimą.

Paklusnumas (Tikrovė)

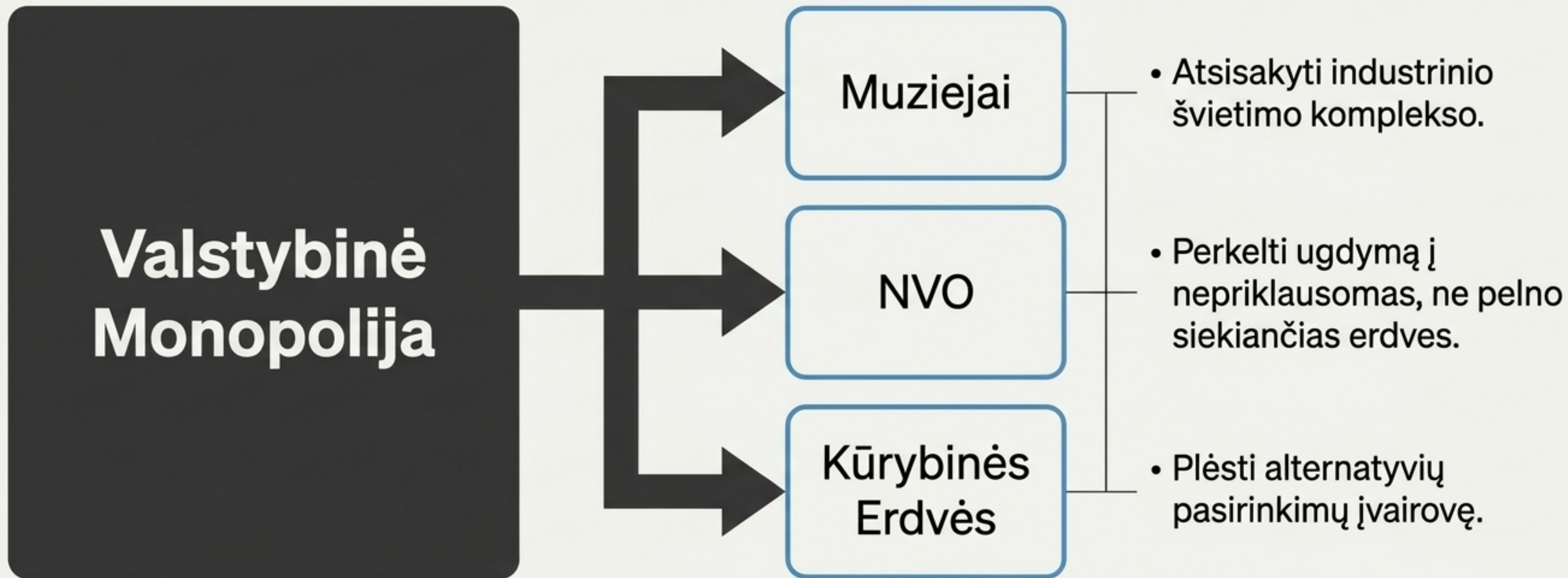

Institucijos pripratina gyventi pagal nurodymus.

Rezultatas – paklusnumo atkūrimas ir prisitaikymas prie rinkos poreikių.

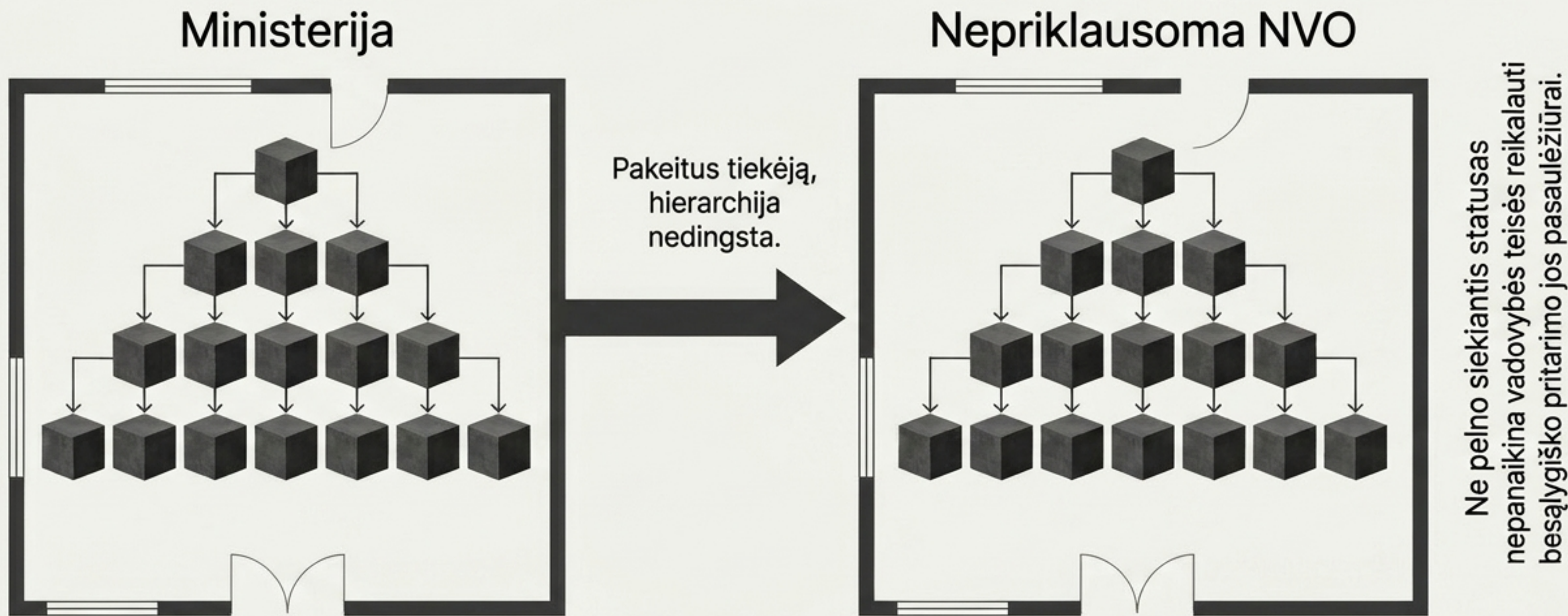
Edukacijos sėkmė matuojama ne atliktų užduočių kiekiu, o išugdytu savarankiškumu.

Pažangiausias siūlymas šiandien: išardyti valstybės monopoliją.

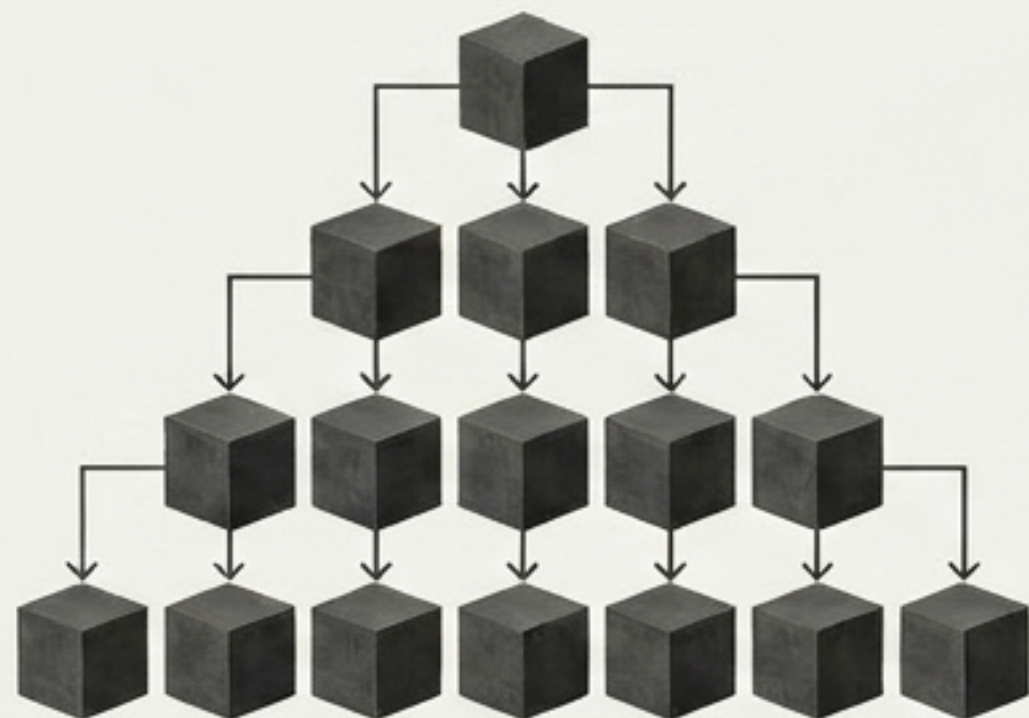
Pasirinkimų paieška yra laisvės sąlyga. Tačiau ar pakeitus pastatą, pasikeičia ir santykis?

NVO sąsta: formos laisvė negarantuoja individo laisvės.

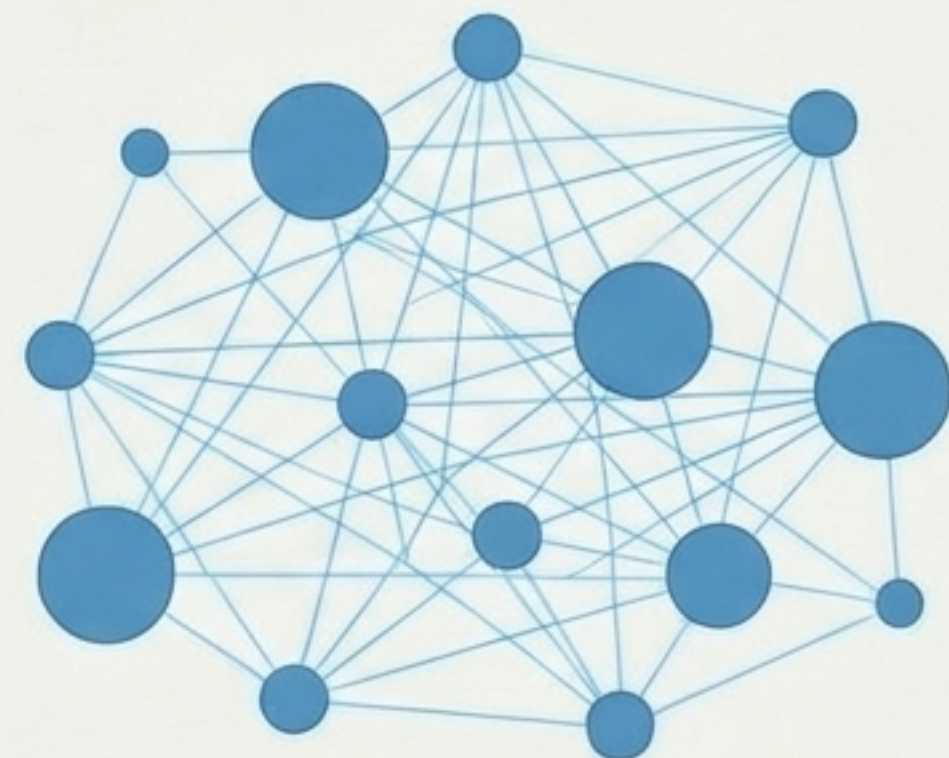
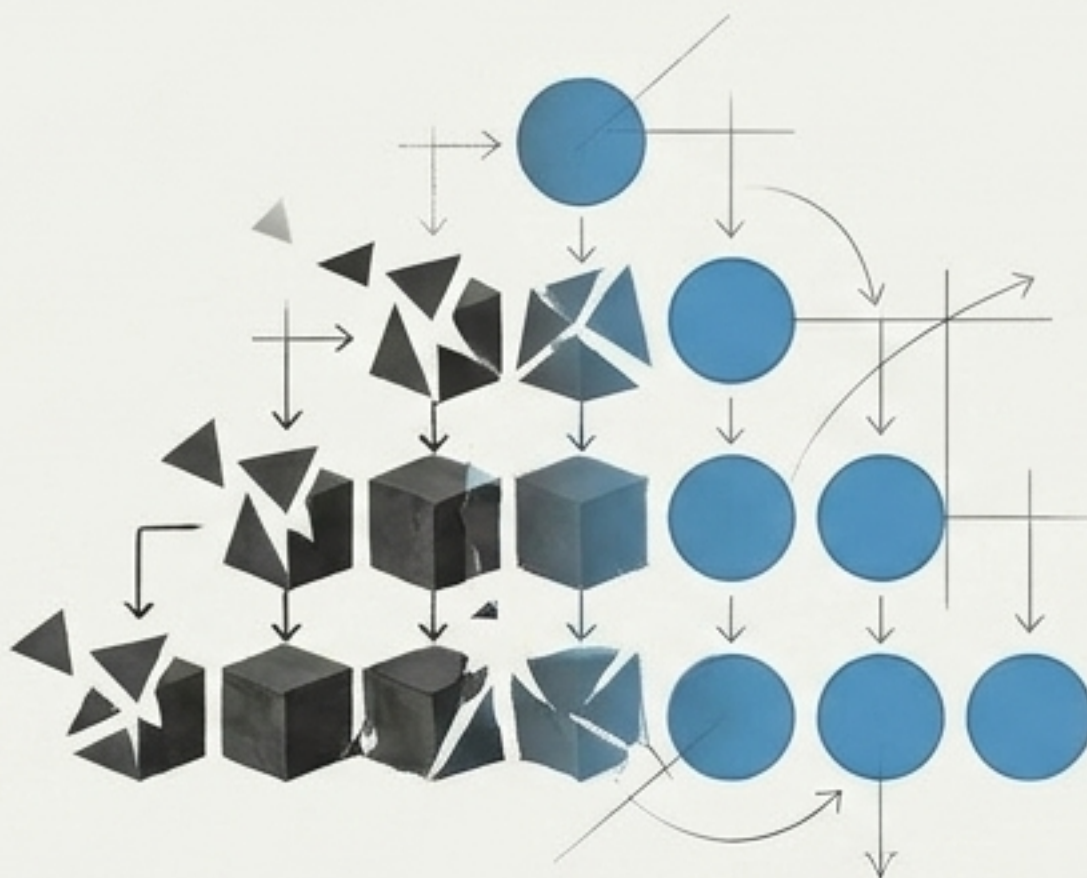
Išlaisvinimo kalba dažnai padeda hierarchijai atsinaujinti: pavaldiniams suteikiama daugiau galimybių, tačiau pats pavaldumas išlieka.

Posthierarchinė alternatyva: atsisakyti poreikio ugdyti paklusnumą.

Senasis tikslas

Žmogui iš anksto priskiriamas vykdytojo arba būsimo vadovo vaidmuo.

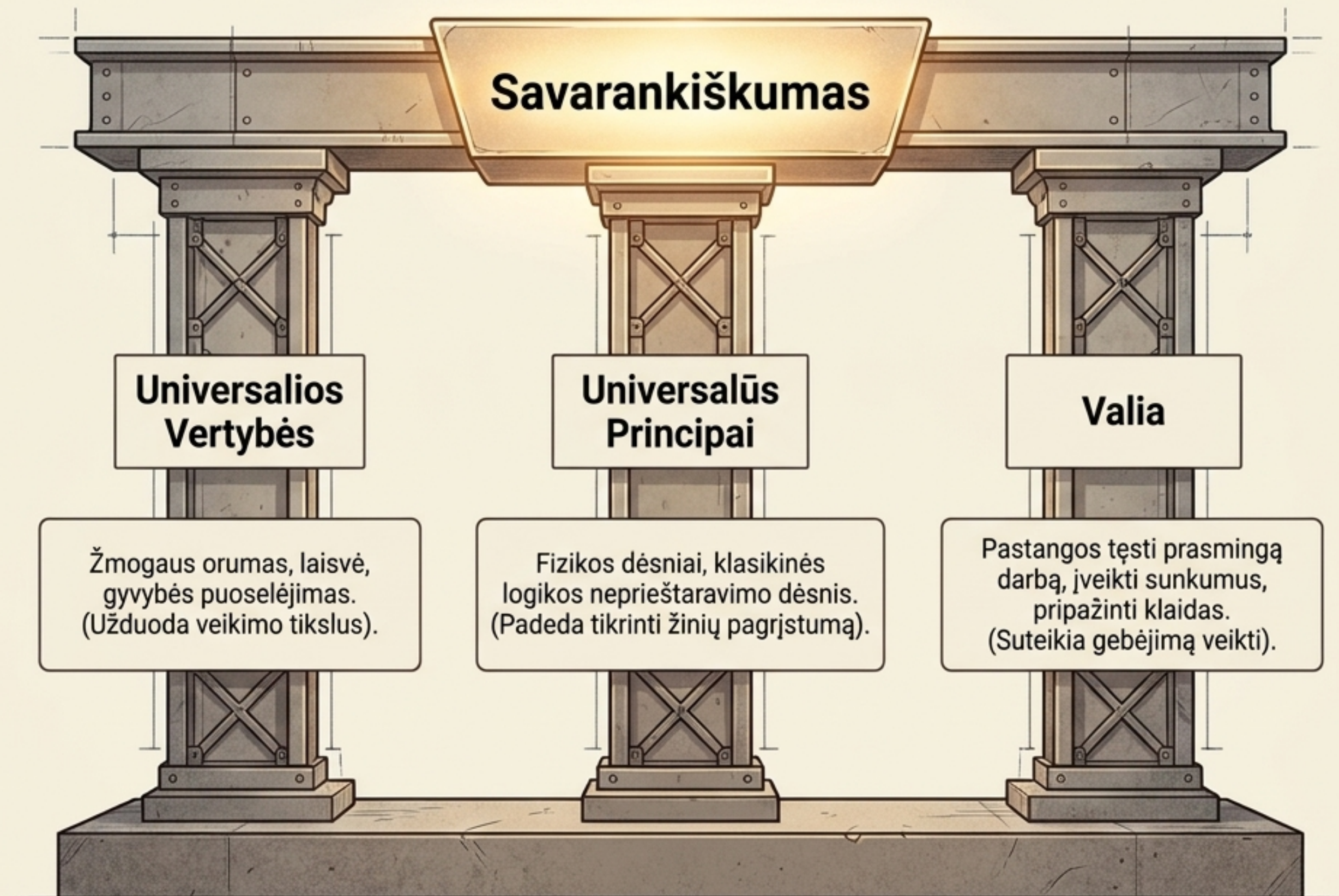

Naujasis tikslas

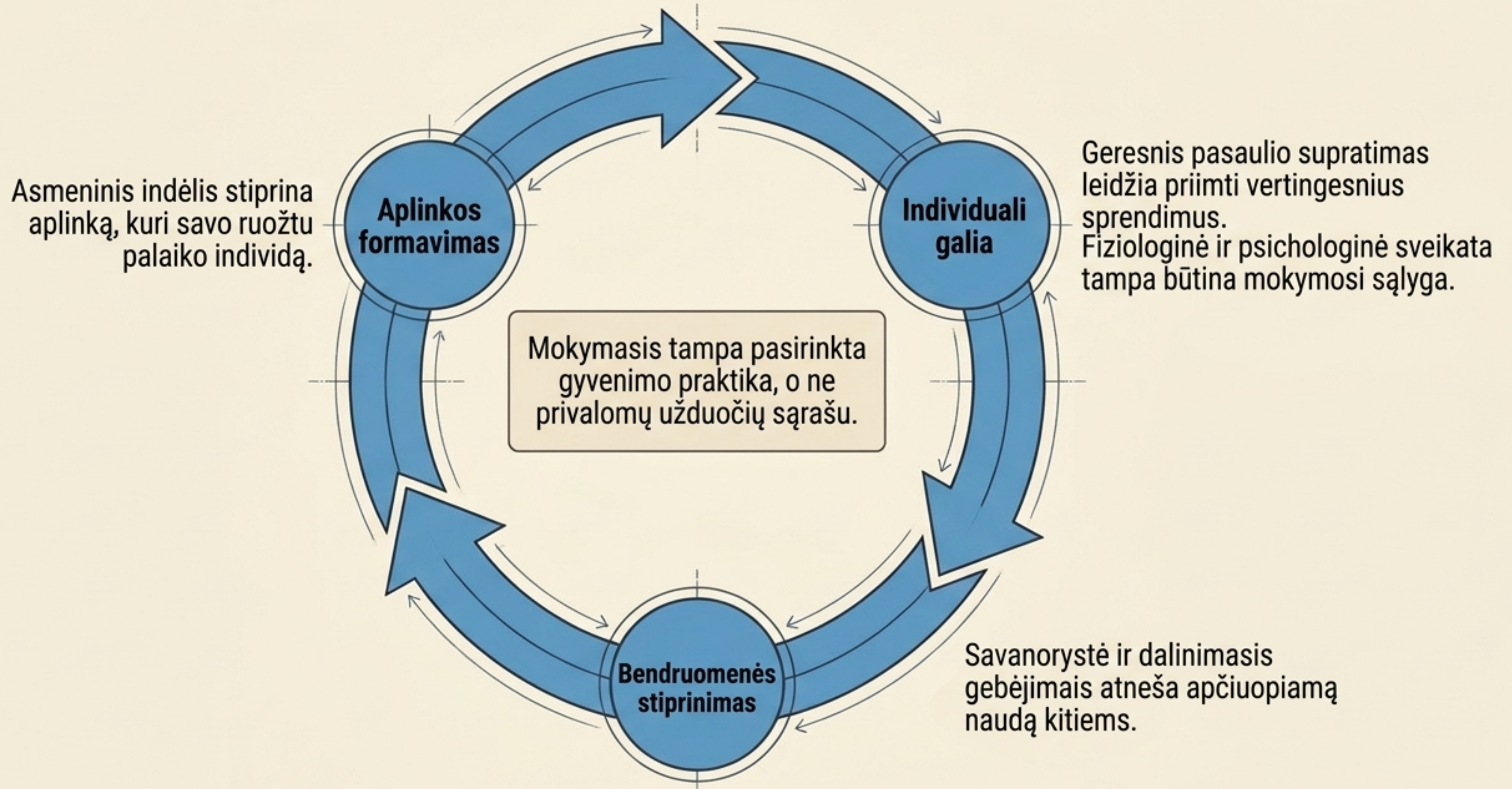
Žmogaus gebėjimai ugdomi tam, kad jis galėtų suprasti pasaulį ir jame prasmingai veikti.

Deideologizacija ir išsilaisvinimas iš hierarchinio pavaldumo – tai ne kitos institucijos, o kitos žmogaus paskirties paieška.

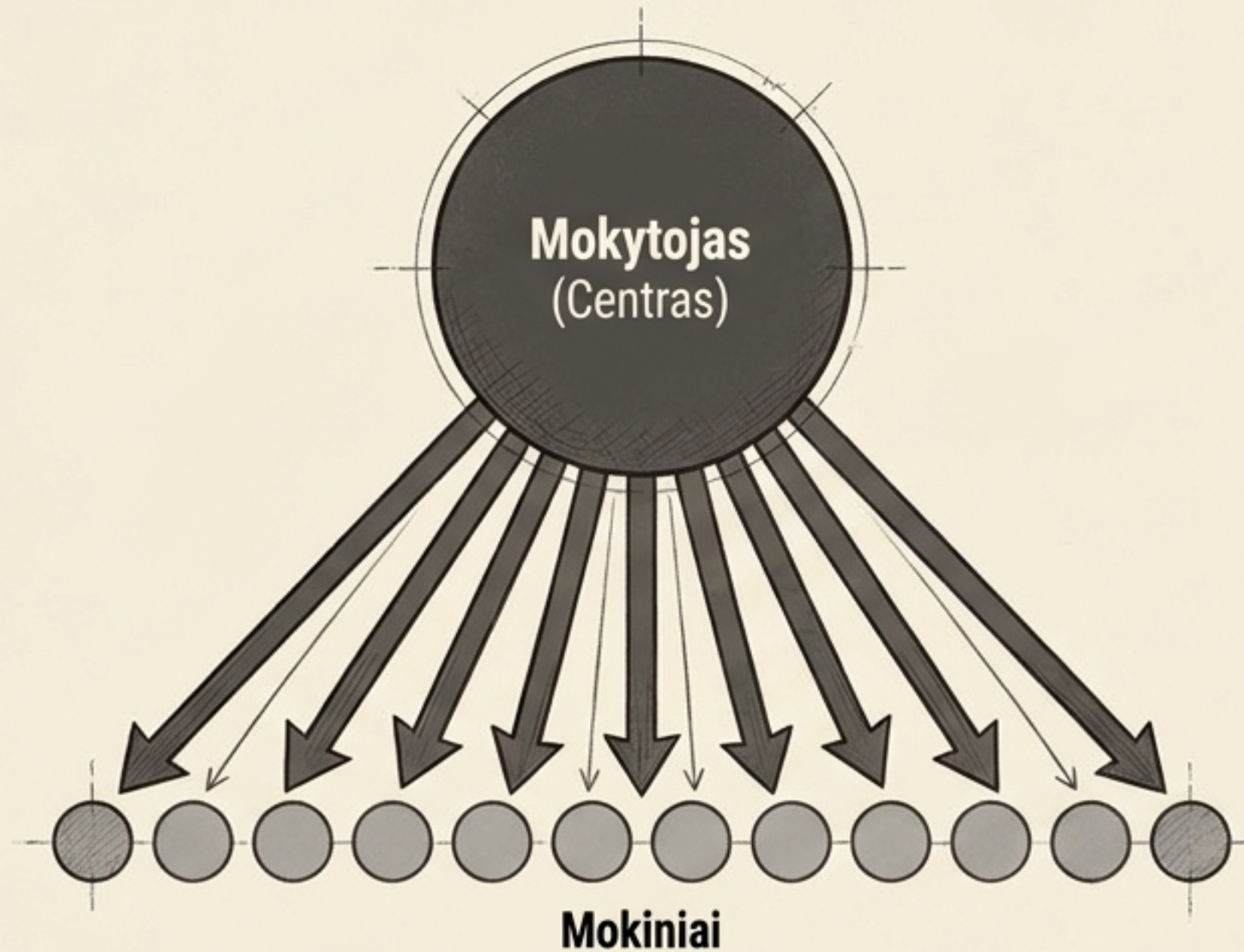
Trys tikrosios laisvės ir savarankiškumo atramos.

Kodėl saviugda tampa natūraliu pasirinkimu be išorinių bausmių?

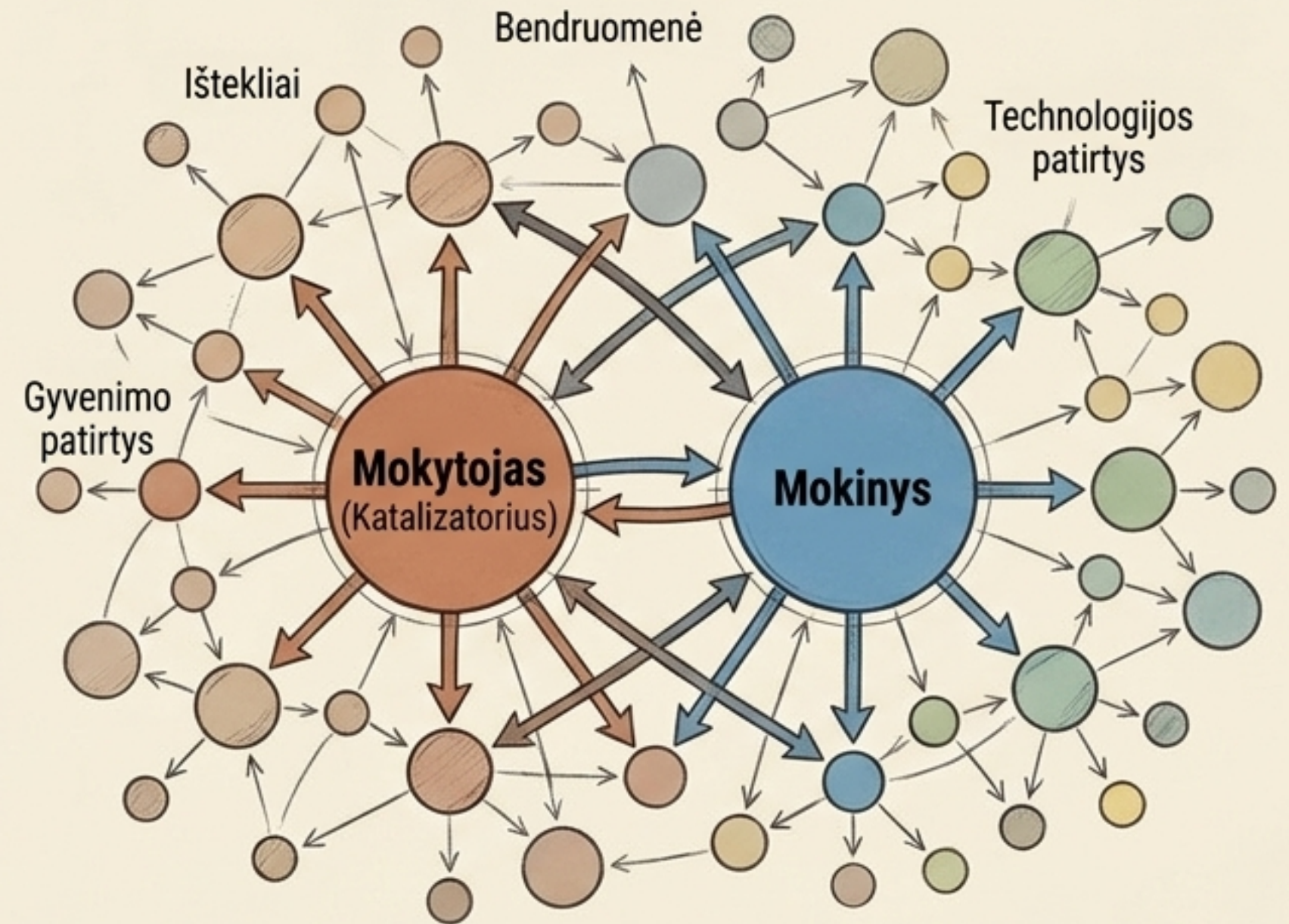

Naujasis mokytojo vaidmuo: nebe vienintelis centras, o katalizatorius.

Institucinis Modelis

- Informacijos tiekėjas ir užduočių prižiūrėtojas.
- Žinių monopolininkas.

Posthierarchinis Modelis

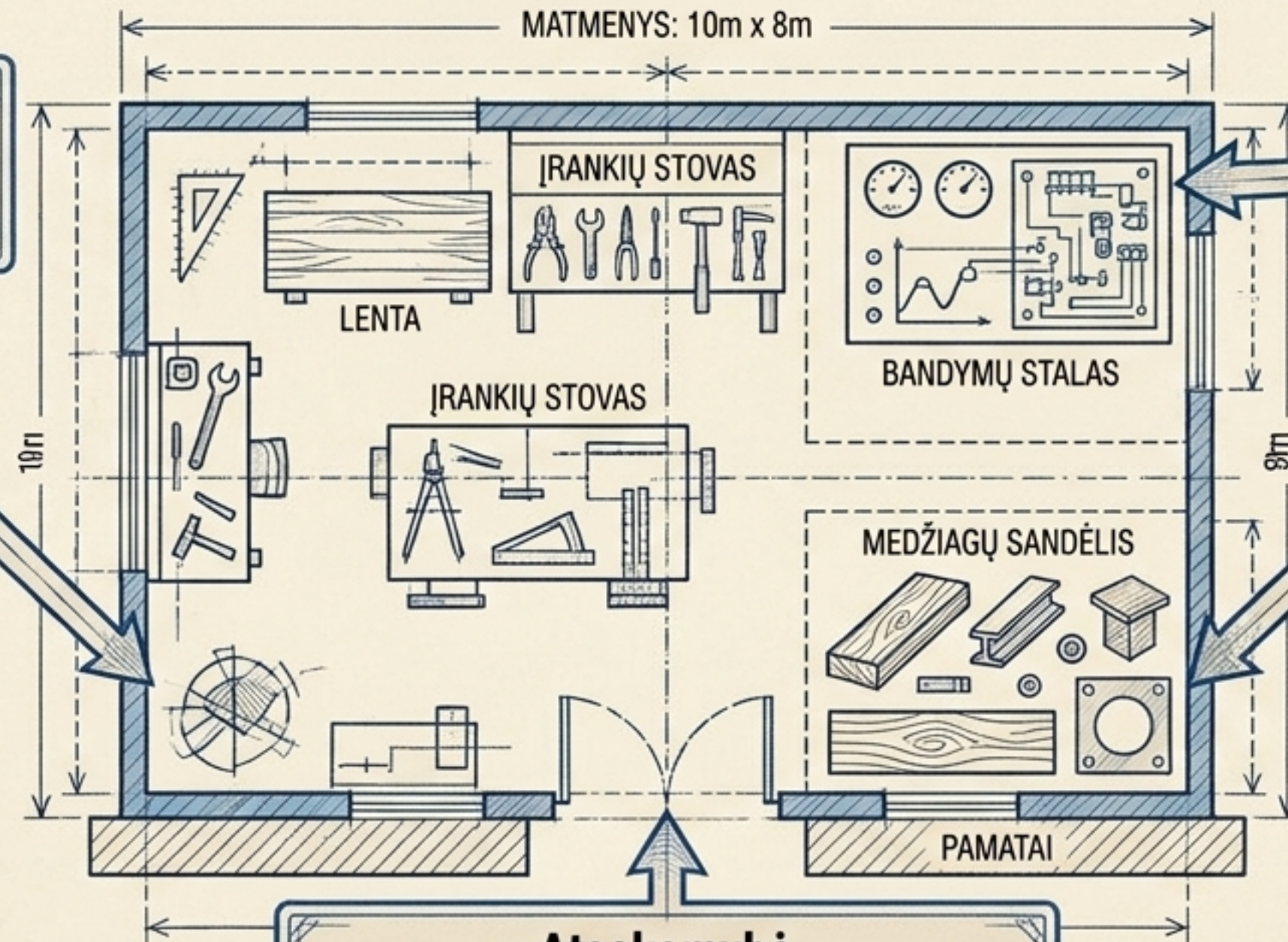
- Žadina smalsumą ir atveria pažinimo gylį.
- Sukuria prasmingą patirtį ir įkūnija vertybės savo elgesiu.
- Padeda augti, nereikalaudamas tapti jo kopija.

Dirbtuvių sugrįžimas: materijos ir atsakomybės pažinimas.

Robotams ir DI perimant rutiną, žmogus praranda sąlytį su tuo, kaip veikia daiktai.

Konstravimas ir remontas
Suvokti, kaip sudarytos sistemos.

Eksperimentai
Stebėti medžiagų ir gyvųjų sistemų savybes.

Atsakomybė
Mokytis per fizinį veiksmą, kurio pasekmės yra apčiuopiamos ir realios.

Mokymasis kaip atvira, decentralizuota architektūra.

1. Paieška:

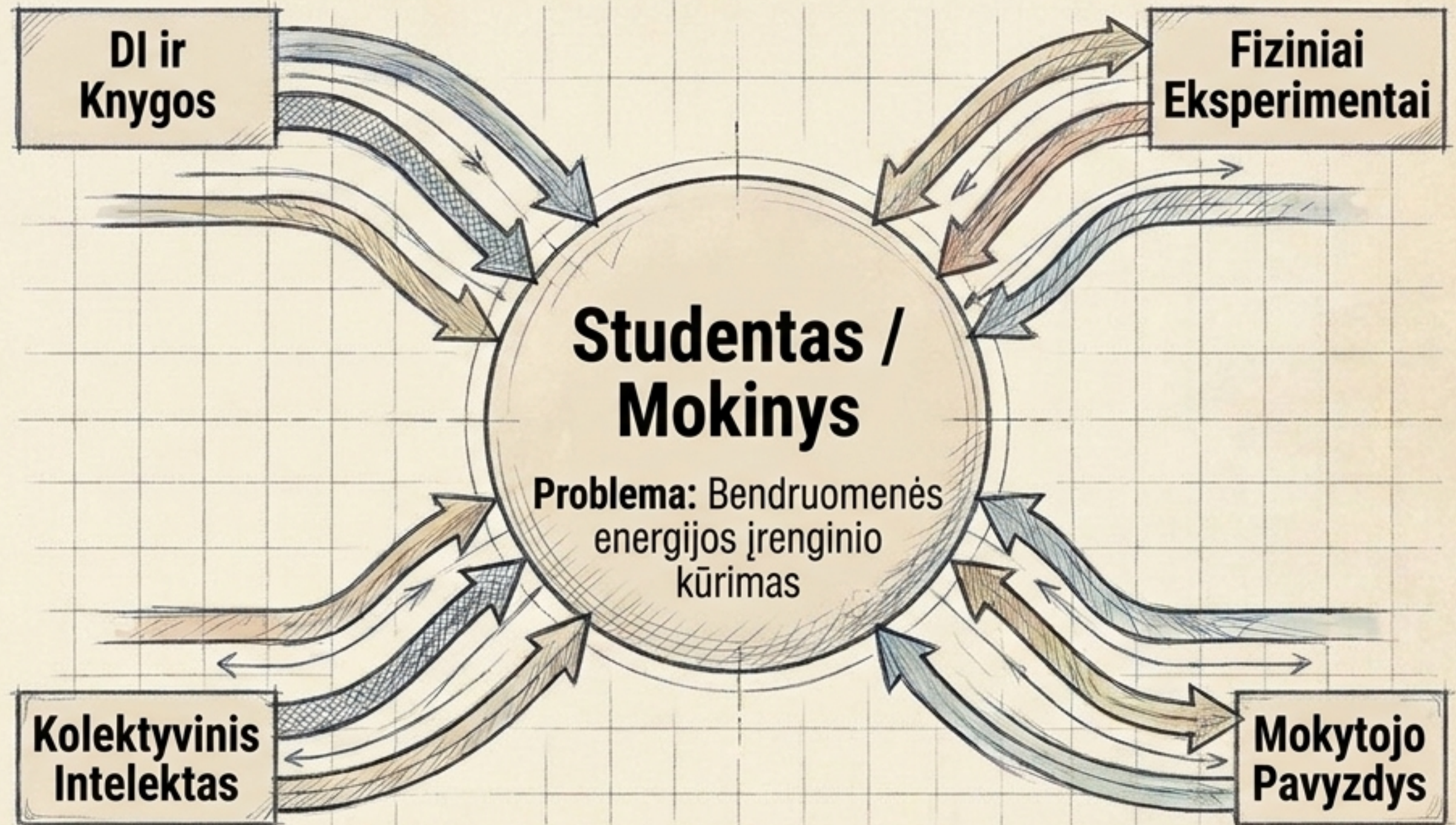
Žinių rinkimas iš DI, filmų, knygų.

2. Sintezė:

Techninių sprendimų siūlymas anoniminėje kolektyvinio intelekto platformoje.

3. Testavimas:

Svetimų idėjų vertinimas ir fizinis eksperimentavimas dirbtuvėse.

Šioje architektūroje **mokytojo žmogiškasis ryšys** suteikia drąsos mokytis, bet neriboja žinių šaltinių.

Organizavimo dilema: kaip išvengti naujos „Tiesos ministerijos“?

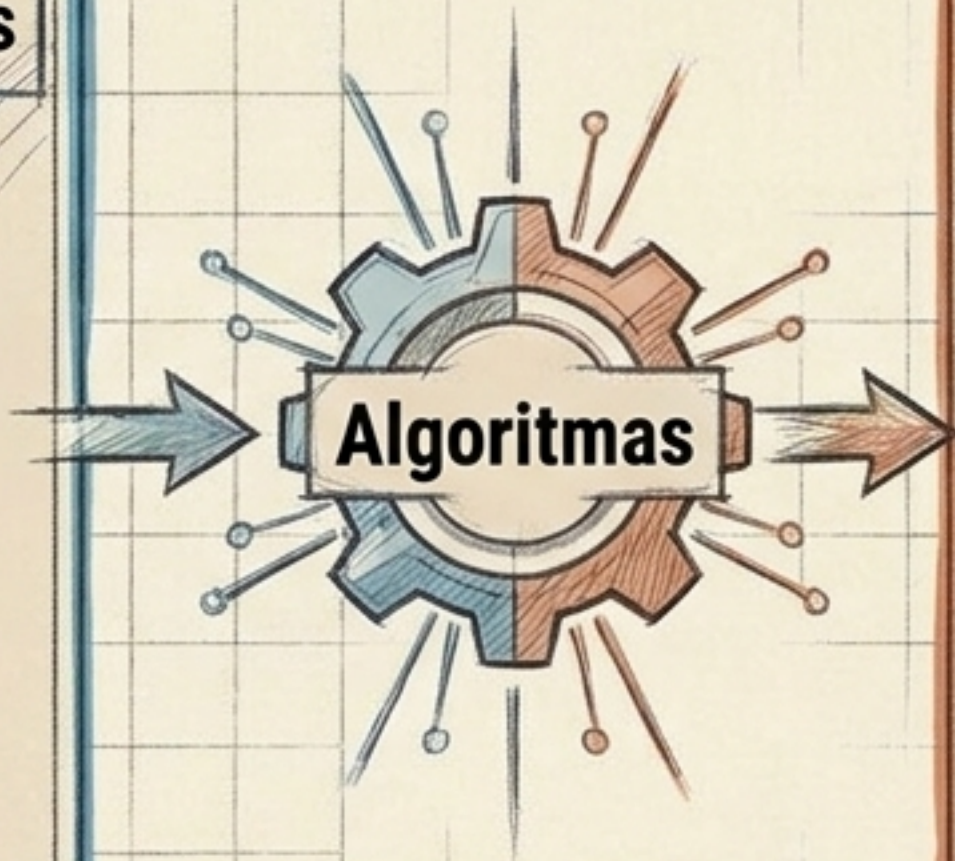
Kolektyvinis intelektas puikiai veikia sprendžiant mokymosi uždavinius.
Bet kaip nuspręsti, kokios formos tinka skirtingoms amžiaus grupėms?
Kaip paskirstyti finansavimą ir užtikrinti prieinamumą?

ĮSPĖJIMAS: Jei sprendimus vėl atiduosime vienai institucijai, hierarchija ir paklusnumo reikalavimas sugrįš.

Omnikratija: dviejų žingsnių valdymo mechanizmas.

I Žingsnis: Specialistai kuria alternatyvas

Fizikai, inžinieriai, edukologai
sukuria ir įvertina galimus
mokymosi modelius (pvz.,
laboratorija, dirbtuvės,
muziejus).
Jie nediktuoja galutinio
privalomo pasirinkimo.

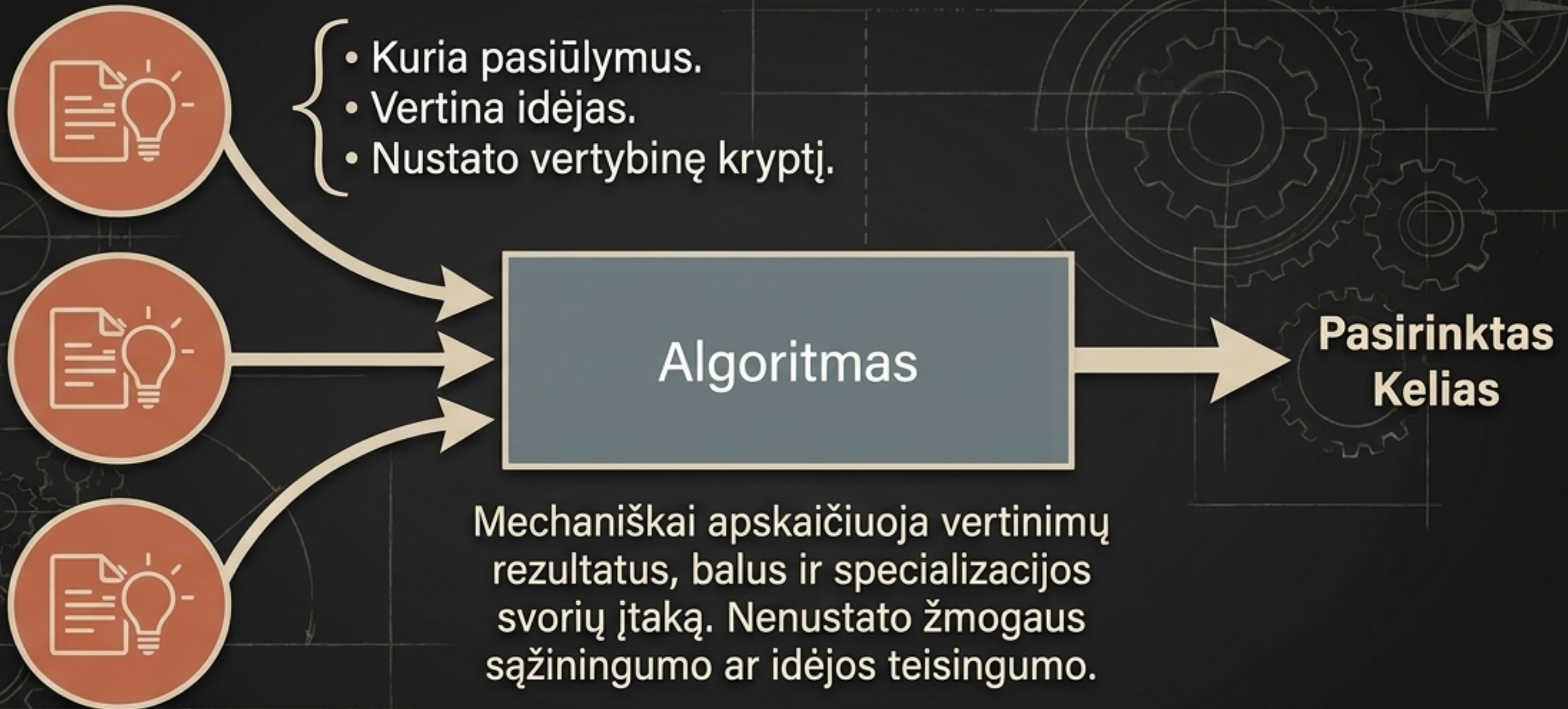
Algoritmas

II Žingsnis: Suinteresuotos šalys renkasi

Šeimos, mokiniai ir plačioji
visuomenė pasirenka jiems
priimtina kryptį iš paruoštų
variantų.

Kompetencija skirta **galimybių paieškai**, o visuomenės valia – priimtinos krypties pasirinkimui.

Žmonės vertina ir sprendžia, algoritmai – tik skaičiuoja.

Protokolas užtikrina sąveikos taisykles, neleisdamas nei specialistams, nei institucijoms monopolizuoti sprendimo teisės. (Nuoroda: omnicracy.net)

Ugdymo paradigmų evoliucija.

	Valstybinė Mokykla	Nepriklausoma NVO (Išmokyklinimas)	Posthierarchinė Ekosistema
Pagrindinis Tikslas	Pritaikymas sistemai / paklusnumas.	Laisvesnė saviraiška pagal organizacijos viziją.	Pasaulio suvokimas ir savarankiškas veikimas.
Galios Struktūra	Valstybinė monopolija.	Institucinė hierarchija (pakeistas tiekėjas).	Omnikratija (sistemiškai atskirta kompetencija nuo sprendimo).
Mokytojo Vaidmuo	Žinių tiekėjas ir prižiūrėtojas.	Mentorystė organizacijos remuose.	Katalizatorius tinkle su DI, knygomis ir praktika.

Apšvietos išsipildymas.

1

Tikrasis visuomenės išmokyklinimas įvyksta ne tada, kai pakeičiame pastatą ar iškabą, o tada, kai visuomenei nebereikia nuolat atkurti santykio tarp „vedlių“ ir „vedamųjų“.

2

Kai visuomenės tvarka remiasi žmonių gebėjimu patiems rasti ir pasirinkti sprendimus, savarankiškumas pagaliau gauna realią erdvę veikti.